

No : 2022-55

Tarih : 12 Ağustos 2022

Konu : Anayasa Mahkemesinin Son Dönemde Verdiği Önemli Vergi Kararları

Anayasa Mahkemesi son zamanlarda vergi konusunda ve şirketleri mali açıdan yakından ilgilendiren kanunlarla ilgili önemli kararlar vermektedir.

Taxia'da aylık olarak hazırladığımız bültenlerde vergi mükellefleri için bu kararların kısa özetlerine, etkilerine ve karar türlerine değiniyoruz.

Geçen aylarda ana başlıklar olarak;

- Vergi davalarında **teminat alınmadan yürütmenin durdurulması** kararı verilemeyeceğini öngören **kuralın iptali**
- Gönderenin birden fazla olması veya **tespit edilememesi hâlinde uygulanacak idari para cezalarının** toplamının işletene uygulanmasını düzenleyen **kuralın iptali** ve
- Orman köylülerine taşınmaz satışında **başka seçenek hakkı bırakmayan** madde düzenlemesi Anayasa'ya aykırı bulunarak iptal edilmesi söz konusu olmuştur.
- Ayrıca Vergi Usul Kanunu'nun kaçakçılık suçları ve cezaları maddesinde geçen "defter, kayıt ve belgeleri tahrif edenler veya gizleyenler veya muhteviyatı itibariyle yanıltıcı belge düzenleyenler veya bu belgeleri kullananlar" fıkrasında geçen "**gizleyenler**" ibaresi susma hakkı kapsamında değerlendirilmemiş olup **iptal talebinin reddine** karar verilmiştir.
 - Karar çok önemli hukuki gerekçelerin tartışıldığı ve özellikle Karşı Oy gerekçelerinin özellikle okunması gereken bir niteliğe sahip olduğu için tüm vergi uygulayıcıları tarafından değerlendirilmelidir.
 - Karar 22 Haziran tarihli Resmî Gazetede yayımlanmıştır.
- Anayasa Mahkemesi başka bir kararında Vergi Usul Kanunu'nun kaçakçılık suçları ve cezaları hakkında mahkeme kararlarının bağlayıcılığı konusundaki bir hükmü Anayasa'ya aykırı bularak iptal etmişti.
 - Özet olarak Bursa 17. Asliye Ceza Mahkemesi ile İstanbul 7. Vergi Mahkemesinin Vergi Usul Kanununun bazı maddelerinin Anayasaya aykırılığı savıyla iptali için itiraz yoluna başvurusuyla, Anayasa Mahkemesi, 04 Kasım 2021 tarih ve E: 2019/4, K: 2021/78 sayılı Kararında; Vergi Usul Kanunu'nun 367'nci maddesinin 6. fıkrasında yer alan "Ceza mahkemesi kararları, bu Kanunun dördüncü kitabının ikinci kısmında yazılı vergi cezalarını uygulayacak makam ve mercilerin işlem ve kararlarına etkili olmadığı gibi, bu makam ve mercilerce verilecek kararlar da ceza hâkimini bağlamaz." hükmünün iptaline karar vermiştir.
- Anayasa Mahkemesi ayrı bir kararında 7338 sayılı Kanun ile **uzlaşma için getirilen 5.000TL'lik** alt limitin Anayasa'ya aykırı olmadığına karar vermişti.
 - Karar, 17 Haziran 2022 tarihinde Resmî Gazetede yayımlanmıştır.

- Kararda bu düzenlemenin ilave bir mali yükümlülük öngörmediği, kanunda başka indirim mekanizmalarının da bulunduğu ve mülkiyet hakkı bağlamında eşitlik ilkesine aykırılık oluşturmadığı sonucuna varılmıştır.

Yeni Kararlar

2022 Ağustos ayında da Mahkeme tarafından önemli kararlar verilmeye devam edilmiştir. Kısaca değinmek gerekirse;

- Kamulaştırma konusunda iki önemli Kanun düzenlemesi Anayasa'ya aykırı bulunmuş,
- 2020 ve 2021 yılları Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu'nun bazı maddeleri hakkında İptal kararı verilmiş,
- Limanların işletme süresinin belli koşullarla uzatılması hükmü “*serbest rekabet ve eşitlik ilkeleriyle*” bağdaşmadığı için gerçek özelleştirme değerine ulaşamayacağı gerekçesiyle iptal edilmiş,
- Aile hekimliği uygulamasında aile hekimi ve aile sağlığı çalışanlarıyla ilgili Cumhurbaşkanına verilen düzenleme yetkisi çok geniş bulunarak iptal edilmiş ve 9 aylık bir süre verilmiş,
- Karayolları Trafik Kanunu'nda trafik para cezalarının ödenmemesi durumunda, güvenlik önlemi olarak getirilmiş olan “*Türk plakalı araç kullanan yabancı sürücülerin trafik cezalarının, cezanın yazıldığı araç sahibinden tahsil edilmesi*” hükmü “*ceza sorumluluğunun şahsiliği*” açısından iptal edilmiş,
- Ödeme emrine itirazında tamamen veya kısmen haksız çıkan borçludan %10 tutarında alınan zamlı tarife uygulaması Anayasa'ya aykırı bulunmuştur.

Mahkeme önüne gelen bu dosyalarda İptal Kararları verirken, Gelir Vergisi Kanunu'nda yer alan “engellilik indirimi” ile ilgili düzenlemenin Anayasaya aykırı olmadığına ve itirazın Reddine Oybirliği ile karar vermiştir. Karar içeriği ve gerekçeleri açısından mutlaka okunmalıdır.

Kararda kısaca;

- 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun açısından “çalışma gücü kaybı ve engellilik indirimi” uygulamasında uluslararası standartların dikkate alınacağı,
- Engellilik indiriminin muhatabının, konusunun, uygulanması için gerekli çalışma gücü kaybı oranlarının ve uygulanacak indirim miktarlarının Kanun'da açıkça düzenlendiği,
- Oldukça ayrıntılı biçimde belirlenmesi ve güncel gelişmelere bağlı olarak gözden geçirilerek güncellenmesi gereken engellilik oranlarıyla ilgili esasların teknik ve uzmanlığa ilişkin hususlar olmadığına ve bunların idareye bırakılmasının “*vergilerin kanuniliği*” ilkesiyle bağdaşmadığı ve yasama yetkisinin devri niteliğinde olduğu söylenemez denilerek iptal talebi reddedilmiştir.

Konunun Önemi

- Türkiye’de Anayasa Mahkemesi, bireysel başvuru yoluyla birlikte son yıllarda çok önemli kararlar vermiştir. Bu konuda Taxia olarak hazırladığımız analize [linkten](#) ulaşabilirsiniz.
- Vergilerin yasallığı ve genellik ilkeleri yanında idare hukukunun temel ilkeleri olan başvurma (dilekçe) hakkı, yargısal denetim ve anayasal denetim hakkı da temel vergisel ilkeler olarak sayılabilir. Mükelleflerin haklarını idare nezdinde aramaları, buradan bir sonuç elde edememeleri halinde mahkemelere başvurmaları, kanunların anayasaya aykırı olması halinde ise Anayasa Mahkemesinin devreye girmesi mükellef hukukunun korunması açısından son derece önemli konulardır.
- Anayasa Mahkemesi kurulduğu günden bugüne bu konuda önemli kararlar vermiş olmakla birlikte genellikle vergi kanunlarında sonradan yapılan değişiklikler incelenmiş, esas vergi kanunları yargı denetimine tabi tutulmamıştır.
- Türkiye Anayasa’larında yer alan Vergilendirme İlkeleri ve Anayasa Mahkemesi’nin mali ve vergisel konularda verdiği kararlarla ilgili makalemiz için [linke](#) tıklayınız.
- Anayasa’nın 73’üncü maddesi vergilerin kanuniliği konusunda önemli hükümler içermektedir. Anayasa Mahkemesi yıllar itibariyle vergi kanunlarının Anayasa’ya uygunluğu noktasında önüne gelen davalarda önemli kararlar vermiştir. Bu kararların, gerekçelerinin ve karşı oy gerekçelerinin tüm mali müşavirler, yeminli mali müşavirler ve vergi ile uğraşan profesyoneller tarafından iyice anlaşılması gerekir.
 - Konuyla ilgili olarak İstanbul YMM Odasında yapmış olduğumuz sunuma [linkten](#) ulaşabilirsiniz.

Bu konuyla ilgili danışmak istediğiniz bir husus olursa alanında uzman vergi hukukçusu, şirket ortağı ve avukat danışmanlarımıza ulaşabilirsiniz.

Saygılarımızla,

Taxia Legal